

PRIJEDLOG DOMOVINSKOG POKRETA O DONOŠENJU SABORSKE REZOLUCIJE O OSNAŽIVANJU POLITIČKOG POLOŽAJA HRVATA U BOSNI I HERCEGOVINI

Polazeći od Povelje Ujedinjenih naroda, kojom se kao cilj utvrđuje razvijanje prijateljskih odnosa među narodima na temelju „načela ravnopravnosti i samoodređenja naroda“,¹ uključujući pravo na unutarnje samoodređenje svih naroda „da slobodno slijede svoj gospodarski, društveni i kulturni razvoj“,²

Pozivajući se osobito na odredbe Ustava Republike Hrvatske koje utvrđuju da se „dijelovima hrvatskoga naroda u drugim državama jamči osobita skrb i zaštita Republike Hrvatske“,³

Podsjećajući na povijesne okolnosti koje su dovele do odluke Hrvata u Bosni i Hercegovini o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosne 18. studenoga 1991. godine, unutar međunarodno priznatih granica Bosne i Hercegovine, te Hrvatske Republike Herceg-Bosne 28. kolovoza 1993. godine unutar tih istih granica, kasnije ustavno-pravno integrirane u Federaciju Bosne i Hercegovine, kao i na ulogu Hrvatskoga vijeća obrane i Hrvatske vojske u obrani hrvatskoga naroda od vojnih agresija, oslobađanju okupiranih područja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te uspostavi vojne ravnoteže u Bosni i Hercegovini, uključujući operacije Oluja, Maestral i Južni potez provedene na poziv vlasti Bosne i Hercegovine, koje su pridonijele stvaranju pretpostavki za sklapanje Općega okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (dalje: Daytonski sporazum); i okončanju ranijih prijedloga podjele zemlje po dogovoru Izetbegović Krajišnik iz 1993. godine, uz očuvanje višestoljetne samobitnosti i opstojnosti Hrvata na prostorima suvremene Bosne i Hercegovine;

Uzimajući u obzir da je Republika Hrvatska potpisnica Washingtonskoga sporazuma o uspostavi Federacije Bosne i Hercegovine između hrvatskoga i bošnjačkoga naroda i Daytonskoga sporazuma te da, prema međunarodnom pravu, ima političku i pravnu obvezu aktivno sudjelovati u promicanju stabilnosti, jednakopravnosti konstitutivnih naroda u skladu s Aneksom 4 Daytonskoga sporazuma i europske budućnosti Bosne i Hercegovine;

Podsjećajući također na Prethodni sporazum o uspostavi konfederacije između Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, kao i na činjenicu da mirovnim sporazumima nije bio definiran broj županija (kantona) u Federaciji Bosne i Hercegovine, te ujedno na odredbu Aneksa 4 Daytonskoga sporazuma „entiteti imaju pravo uspostavljati posebne paralelne odnose sa susjednim državama, u skladu sa suverenitetom i teritorijalnim integritetom Bosne i Hercegovine“,⁴

Najoštrije osuđujući štetne odluke Visokih predstavnika koje su dovele do degradacije političkoga položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini, odstupajući od Washingtonskoga i Daytonskoga sporazuma, te koje se u suvremenom kontekstu percipiraju kao neuspjeli pokušaji izgradnje umjetnoga nacionalnog identiteta na štetu konstitutivnosti i ravnopravnosti triju naroda;

¹ Članak 1. stavak 2. Povelje Ujedinjenih naroda.

² Odbor Ujedinjenih naroda za uklanjanje rasne diskriminacije (CERD), Opća preporuka XXI (51. sjednica, 1996.), UN dok. A/51/18 (1996.), stranica 125, stavak 9.

³ Članak 10. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske.

⁴ Daytonski sporazum, Aneks 4, članak III, stavak 2., točka (a).

Pozdravljajući napore Vlade Republike Hrvatske koji su doveli do dodjeljivanja kandidacijskoga statusa Bosni i Hercegovini 15. prosinca 2022. godine;

Ističući kako je „*od osobitoga interesa poduprijeti suverenitet, jedinstvo i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine, utemeljene na načelima jednakosti i nediskriminacije svih građana i konstitutivnih naroda*“⁵ sukladno Strateškom kompasu Europske unije od 21. ožujka 2022. godine;

Vodeći se rezolucijama Europskoga parlamenta kojima se poziva na uzimanje u obzir „*načela federalizma, decentralizacije i legitimnoga zastupanja, kako bi se zajamčilo da se svi građani mogu kandidirati, da mogu biti izabrani i da mogu obnašati funkcije na svim političkim razinama pod jednakim uvjetima*“⁶ i koje ponavljaju da izborni sustav mora „*pružiti mogućnost svim trima konstitutivnim narodima i svim ostalim građanima da slobodno i autonomno izabiru svoje zakonite političke predstavnike institucija i vlasti*“⁷ u Bosni i Hercegovini;

Ističući potrebu provedbe presuda Europskoga suda za ljudska prava, odluke U-23/14 Ustavnoga suda Bosne i Hercegovine od 1. prosinca 2016. godine o legitimnom političkom predstavljanju na svim administrativno-političkim razinama te usklađivanja ustavnoga poretka Bosne i Hercegovine s europskom pravnom stečevinom;

Naglašavajući važnost diplomatskoga dokumenta o Bosni i Hercegovini predstavljenoga na Vijeću za vanjske poslove Europske unije 22. ožujka 2021. godine o izmjeni izbornoga zakonodavstva kao preduvjetu političke stabilnosti u Bosni i Hercegovini;

Ističući da je Europski sud za ljudska prava u svojim presudama „*prihvatio da izborni sustav koji nameće teritorijalnu povezanost između birača i njihovih izabranih predstavnika slijedi legitiman cilj koji je spojiv s načelom vladavine prava i općim ciljevima Konvencije*“;⁸

Podsjećajući na stavove Europske komisije za demokraciju kroz pravo Vijeća Europe (Venecijanska komisija) iz 2021. i 2022. godine u okviru pokušaja izborne i ustavne reforme kojom bi se zajamčio politički sustav koji uzima u obzir izbor iz područja u kojima Hrvati u Bosni i Hercegovini čine većinu ili su značajno zastupljeni;

Utvrđujući da pojedini vodeći politički predstavnici u Bosni i Hercegovini sustavno odbacuju mogućnost dogovora o izmjenama izbornoga sustava i ustavnih reformi kojima bi se osigurala politička ravnopravnost Hrvata s ostalim konstitutivnim narodima u Bosni i Hercegovini, ali i da pojedini bošnjački politički predstavnici, u javnim istupima i diplomatskim razgovorima, iskazuju spremnost na razmatranje povratka potpunoj jednakopravnosti hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, uz pretpostavku potpore država članica Vijeća za provedbu mira u Bosni i Hercegovini,

⁵ Europska služba za vanjsko djelovanje, *Strateški kompas za sigurnost i obranu: za Europsku uniju koja štiti svoje građane, vrijednosti i interese te doprinosi međunarodnom miru i sigurnosti* (Bruxelles: Europska unija, 2022), stranica 19.

⁶ Rezolucija Europskoga parlamenta od 30. travnja 2015. o izvješću o napretku Bosne i Hercegovine za 2014. (2014/2952(RSP)), stavak 7.

⁷ Rezolucija Europskoga parlamenta od 14. travnja 2016. o izvješću o Bosni i Hercegovini za 2015. (2015/2897(RSP)), stavak 26.

⁸ Europski sud za ljudska prava (Veliko vijeće), *Kovačević protiv Bosne i Hercegovine*, zahtjev br. 43651/22, presuda, stavak 203.

Na temelju članka 164. Poslovnika Hrvatskoga sabora (»Narodne novine« br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20., 123/20. i 86/23.) Hrvatski sabor na sjednici [dd. lipnja 2026. godine] donosi

REZOLUCIJU

O OSNAŽIVANJU POLITIČKOGA POLOŽAJA HRVATA U BOSNI I HERCEGOVINI

1. Hrvatski sabor ocjenjuje da, u postojećim ustavnim okvirima i političkim okolnostima, hrvatski narod u Bosni i Hercegovini ne ostvaruje u potpunosti svoju konstitutivnost niti se može smatrati u potpunosti jednakopravnim s ostala dva konstitutivna naroda, što hrvatsko nacionalno pitanje u Bosni i Hercegovini ostavlja neriješenim te ga čini predmetom legitimnoga pojačanog interesa Republike Hrvatske.
2. Hrvatski sabor poziva Vladu Republike Hrvatske na trajno pružanje programske, financijske i političke potpore obrazovnim, zdravstvenim, kulturnim i medijskim institucijama te institucijama Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini radi postizanja višeg stupnja autonomije Hrvata u Bosni i Hercegovini.
3. Hrvatski sabor zahtjeva od Vlade Republike Hrvatske nastavak pružanja potpore ostvarivanju potpune političke ravnopravnosti Hrvata u Bosni i Hercegovini u okviru reforme političkoga sustava koja bi dovela do poštenih izbora, na kojima bi svaki konstitutivni narod birao vlastite legitimne predstavnike, pritom uzimajući u obzir uspostavu zasebne izborne jedinice za izbor predstavnika hrvatskoga naroda s ciljem političke jednakopravnosti Hrvata.
4. Hrvatski sabor očekuje od Vlade Republike Hrvatske nastavak aktivne potpore europskom putu Bosne i Hercegovine, u skladu s hrvatskim nacionalnim interesom u sigurnosnom, gospodarskom i političkom smislu. Hrvatski sabor poziva Vladu Republike Hrvatske da na europskome putu Bosne i Hercegovine nastavi dijeliti iskustva i znanja u cilju učinkovite provedbe reformi, pritom podržavajući isključivo reformske inicijative koje će odražavati tronacionalni (i multikonfesionalni) karakter Bosne i Hercegovine, uključujući političku, jezičnu, kulturnu i teritorijalnu autonomiju Hrvata u Bosni i Hercegovini, te trajno onemogućiti političku dominaciju nad Hrvatima u Bosni i Hercegovini.
5. Hrvatski sabor poziva Vladu Republike Hrvatske na korištenje svih raspoloživih mehanizama u Europskoj uniji i međunarodnim organizacijama, uključujući i pravo veta, kako bi se potaknule korisne i spriječile štetne inicijative u zaštiti interesa Hrvata u Bosni i Hercegovini.
6. Hrvatski sabor s osobitom pozornošću prati izborne procese u Bosni i Hercegovini te pritom najoštrije osuđuje sve pozive na izborni inženjering, osobito u smislu organiziranoga preglasavanja Hrvata pri izboru hrvatskoga člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine, izaslanika u domovima naroda i drugim tijelima. Hrvatski sabor poziva Vladu Republike Hrvatske da takve manipulacije nedvosmisleno osudi u okviru institucija Europske unije i međunarodnih organizacija te da, sukladno nacionalnom zakonodavstvu (slijedeći diplomatsku

praksu *persona non grata*), sankcionira političke i javne dužnosnike iz Bosne i Hercegovine koji potiču izborne inženjeringe na štetu Hrvata u Bosni i Hercegovini.

7. Hrvatski sabor poziva Vladu Republike Hrvatske da, uz puno poštovanje važećega pravnog okvira i međunarodnih obveza, provede sveobuhvatnu reviziju zakonitosti postupaka stjecanja hrvatskoga državljanstva u slučajevima u kojima postoje osnovane sumnje na nepravilnosti, a odnose se na osobe s prebivalištem u Bosni i Hercegovini, uključujući i slučajeve pojedinaca koji sustavno potiču na izborni inženjering, preglasavanje i narušavanje političkoga položaja hrvatskoga naroda, te da poništi nezakonito stečeni status hrvatskoga državljanstva u slučajevima zlouporabe zakonskih osnova. Revizija se treba temeljiti na dostupnim podacima o nesrazmjeru između broja evidentiranih državljana Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini i povijesno-demografskih pokazatelja, radi zaštite položaja hrvatskoga konstitutivnog naroda u Bosni i Hercegovini te očuvanja kredibiliteta Republike Hrvatske.

8. Hrvatski sabor očekuje od Predsjednika Hrvatskoga sabora, do kraja 2026. godine, u okviru međunarodne suradnje Hrvatskog sabora, predloži smjernice za jačanje dijaloga i institucionalne suradnje s Hrvatskim narodnim saborom Bosne i Hercegovine kao najvažnijim političkim tijelom hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini i zagovornikom njegovih legitimnih političkih zahtjeva unutar Bosne i Hercegovine. Predsjednik Hrvatskoga sabora osigurat će da međuinstitucionalna suradnja bude utemeljena na dijalogu, poštovanju višestranačja i širokoj zastupljenosti političkih stavova, s ciljem jačanja potpore i boljega razumijevanja stajališta Hrvatskoga narodnog sabora Bosne i Hercegovine među širom javnosti u Republici Hrvatskoj. Predsjednik Hrvatskoga sabora će Hrvatskome saboru jednom godišnje podnositi izvješće o ostvarenim aktivnostima i ciljevima u provedbi navedenih smjernica, uključujući pregled suradnje te informaciju o djelovanju Hrvatskoga narodnog sabora Bosne i Hercegovine.

U Zagrebu, 17. lipnja 2026.

Ivan Penava

Predsjednik Domovinskog pokreta